

**Yangiyer Abu Ali ibn Sino nomidagi
Jamoat salomatligi texnikumi 2-kasbiy
fanlar kafedrası mudiri, Yetakchi
o‘qtuvchi Baratova Xurbibi taqrizi
ostida**

**Mamiraliyev No‘monjon Imomali o‘g‘li
Yangiyer Abu Ali ibn Sino nomidagi Jamoat
salomatligi texnikumi maxsus fan katta
o‘qitvchisi
Telefon raqami +99893 621 05 03
E-mail: nmamiraliyev@gmail.com**

JAMOAT SALOMATLIGI TEXNIKUMI TALABALARINI O‘QITISHDA “DIZAYIN FIKRLASH TEXNLOGIYALARI” NING AFVZALLIKLARI

Annotatsiya: Tibbiyot sohasi, ayrim o‘qituvchilar uchun qiynalgan va maqsadli bir soha bo‘lsa ham, dizayn fikrlash texnologiyasi bu sohani zamonaviy va qulay usul bilan o‘qitash uchun katta qulaylik beradi. Bu texnologiya, o‘quvchilarni o‘rganish jarayonini qulay va samarali qilish uchun interaktiv va o‘zgaruvchan dars materiallarini yaratishga mo‘ljallangan. Dizayn fikrlash texnologiyasining afzalliklari o‘quv materiallarini vizual, audio va interaktiv komponentlar bo‘yicha eng yangi va ma‘qul shakllarda taqdim etish imkoniyatini berish; o‘quvchilarga o‘zlashtirish, malakaviy tajribani haqiqatda o‘rganish uchun imkon berish; ilmiy materiallarga kirishni saqlash va yetkazish jarayonini muhokama qilish imkoniyatlarini olib keladi. Dizayn fikrlash texnologiyasi, mutaxassislar uchun qulay yo‘l, darslarni muvofiqlashtirish va yangi o‘quv modellari yaratishdagi samarador vositalardan biri ekanligi haqida so‘z boradi.

Kalit so‘zlar: Dizayin, interaktiv, o‘qitish medorlari.

ПРЕИМУЩЕСТВА «ТЕХНОЛОГИЙ ДИЗАЙН-МЫШЛЕНИЯ» В ОБРАЗОВАНИИ СТУДЕНТОВ ЗДРАВООХРАНЕНИЯ

Аннотация: В данном случае область медицины является сложной и целевой областью для некоторых учителей, но технология дизайн-мышления обеспечивает большое удобство для преподавания этой области современным и удобным способом. Эта технология предназначена для создания интерактивных и преобразующих учебных материалов, которые сделают обучение более простым и эффективным для учащихся. Преимущества технологии дизайн-мышления дают возможность представить учебные материалы в новейших и наиболее выгодных формах с точки зрения визуальной, аудио- и интерактивной составляющей; дать возможность студентам приобретать и усваивать профессиональный опыт в реальности; дает возможность обсудить процесс сохранения и предоставления доступа к научным материалам. Говорят, что технология дизайн-мышления является одним из эффективных инструментов создания удобного способа для профессионалов, координации уроков и создания новых моделей обучения.

Ключевые слова: Дизайн, интерактив, методы обучения.

ADVANTAGES OF "DESIGN THINKING TECHNOLOGIES" IN THE TEACHING OF STUDENTS OF PUBLIC HEALTH TECHNICAL SCHOOL

Annotation: The field of medicine is a challenging and target area for some teachers, but design thinking technology provides great convenience to teach this field in a modern and convenient way. This technology is designed to create interactive and transformative learning experiences that make learning easier and more effective for students. The advantages of design thinking

technology make it possible to present educational materials in the latest and most advantageous forms in terms of visual, audio and interactive components; enable students to acquire and assimilate professional experience in reality; provides an opportunity to discuss the process of preserving and making available scientific materials. Design thinking technology is said to be one of the effective tools to create a convenient way for professionals to coordinate lessons and create new teaching models.

Keywords: Design, interactive, teaching methods.

Hozirgi zamonaviy ilm-fan va taraqqiyot shidat bilan rivojlanayotgan vaqitda o'sib rivojlanib kelayotgan yosh avlodni o'qitishda zamonaviy pedagogik texnologiyalardan foydalangan holda vatan ravnaqiga munosib xissa qo'shadigan bilimlari qilib tarbiyalash eng ustuvor va muhim vazifalardan biri hisoblanadi. Jamoat salomatligi texnikumi talabalarini o'qitishda dizayin fikrlash texnologiyasi afzalliklari hozirgi kunda dolzarb hisoblanib, dars jarayonlarining interktivligini oshirish talabalarining kreativ fikrlash jarayonini yuksaltirish muammoli vaziyatlarni tezlik bilan hal etishda fikr tezligini oshirish uchun muhim hisoblanadi. Dizayin fikrlash texnologiyasi afzalliklarining qanday pedagogik texnologiyalar asosida amalga oshirilishi bu uslublarning dars jarayonida qo'llash dars jarayonini qanday samarali qilishi va pedagogka dars o'tish jarayonida darsni samarali tushintirish uchun qo'l keladi. Dizayin fikrlash texnologiyasi tushunchasi juda keng qamrovli bo'lib, uning o'ziga xos jihatlari mavjud. Pedagog o'z mutaxassisligi bo'yicha o'zlashtirgan bilimidan qat'iy nazar, ta'lim jarayoniga qadam qo'yar ekan, pedagogik - psixologik bilimlar, pedagogik texnologiyalar va o'qitish-o'rgatish uslublari yig'indisi bo'lgan zarur ilgor ta'lim texnologiyalarni va shu bilan birgalikda zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan unumli va sifatli foydalanish ko'nikmalarni egallagan bo'lishi zarur. Hozirgi kunga kelib ilmiy-pedagogik hodimlarning bu ilgor ta'lim texnologiyalarga e'tiborini jalb etilgani asoslidir, chunki o'quv fanlarini integratsiyasi o'qitish jarayonini jadalligini bir necha marta oshirishga imkon beradi. O'qitishning zamonaviy metodlarini qo'llash va dizayin fikrlash texnologiyalaridan foydalanish o'qitish jarayonida yuqori samaradorlikka erishishga olib keladi. Ta'lim jarayonida qo'llaniladigan zamonaviy dizayin fikrlash texnologiyasi, ilg'or ta'lim texnologiyalarni o'rganish va bu texnologiyalarni ta'lim jarayonida qo'llash jamoat salomatligi texnikumi talabalarining amaliy va nazariy dars jarayonlarini o'zlashtirishda yuqori samaradorlikka erishishga yordam beradi. Dizayin fikrlash afzalliklari murakkab mavzularda ma'lumotlarni tushunarli qilib berish, tinglovchilarda o'zlashtirish jarayonini osonlashtirish va ularni o'quv jarayonida faollashtirishni qamrab oladi. Fanning asosiy tushunchalarini, terminlarini, simptomlarini, tashxislashni, davolashni va profikalktika qilishni tushunishda va o'zlashtirishda talabalarga qiyinchilik tug'diradi. Dizayin fikrlash texnologiyalari, interfaol usullar esa bu xolatni yechimini topishda va mavzuni talabalarga o'qitishda pedagogga anchagina qo'l kelishi mumkin. Shu sababli zamonaviy o'qitish texnologiyalar bilan birgalikda dizayin fikrlashni qo'llash mazkur tibbiyot sohasi fanlarida qo'llash bir muncha yengilliklarni beradi.

Ayrim pedagoglar o'qitishning dizayin fikrlash texnologiyasi deganda deganda, zamonaviy o'quv-vizual materiallar (oddiy multimedia va animatsion slaydlar, tarqatma materiallar, ma'ruza matnlari, texnik vositalarning modellari, maketlari va b.)dan hamda zamonaviy texnik vositalar (kompyuterlar, elektron doskalar va b.)dan foydalanish, ma'ruza matnlarini oldindan talabaga taqdim etib, talabani darsga tayyor bo'lib kelishini ta'minlash kabilarni tushunishadi.

Xo'sh unda dizayin fikrlash o'zi nima degani?

Dizayin fikrlash, muammolar va vaziyatlarni yechish, o'rganish va qo'llab-quvvatlash uchun intellektual va texnologik jarayonlardan foydalanishni anglatadi. Dizayin fikrlash faqatgina

tibbiyotdagina emas balki boshqa ko‘plab sohalarda dizaynerlarga, muhandislarga va boshqa kishilarga muammolarni yechish uchun yangi yondashuvlar topishda yordam beradi.

Dizayn fikrlash texnologiyasi asosida jamoat salomatligi texnikumi talabalarini o‘qitishda bir qancha afzalliklarni beradi.

1. Insonga yo‘naltirilgan yondashuv: Dizayn fikrlash texnologiyasi talabalarning ehtiyojlari tushunishga qaratilgan. Tibbiyotda bu yondashuv o‘quvchilarga bemorlarga hamdardlikni rivojlantirishga yordam beradi va har tomonlama yordam ko‘rsatishga e‘tibor qaratadi.

2. Fanlararo hamkorlik: Dizayn fikrlash fanlar bo‘ylab hamkorlikni rag‘batlantiradi. Tibbiyot ta‘limida bu turli xil tibbiyot yo‘nalishlarida bo‘lgan talabalar o‘rtasidagi hamkorlikni osonlashtirishi mumkin, bu ularga bemorlarni parvarish qilish haqida keng qamrovli tushunchani rivojlantirishga yordam beradi.

3. Innovatsion yechimlar: Dizayn fikrlash muammolarni hal qilishga urg‘u beradi va talabalarni keng fikrlashga undaydi. Dizayn fikrlash texnologiyasini jamoat salomatligi texnikumi ta‘limiga kiritish orqali talabalarni murakkab sog‘liqni saqlash muammolariga innovatsion yechimlarni ishlab chiqishlariga o‘rgatishi mumkin.

4. Tanqidiy va tahliliy fikrlash qobiliyati: Dizayn fikrlash texnologiyasi tanqidiy fikrlash va tahliliy ko‘nikmalarni rivojlantiradi. Ushbu ko‘nikmalar jamoat salomatligi texnikumi talabalar uchun bemorlarni baholash, ongli qarorlar qabul qilish va yuqori sifatli yordam ko‘rsatish uchun juda muhimdir.

5. Moslashuvchanlik: Dizayn fikrlash muammolarni hal qilishda moslashuvchan va moslanuvchan fikrlashni rag‘batlantiradi. Tibbiyot ta‘limida bu o‘quvchilarga bemorlarning ehtiyojlaridan kelib chiqib parvarish rejalarini o‘zgartirishni o‘rganishga yordam beradi.

6. Muloqotning ilg‘or ko‘nikmalari: Dizayn fikrlash texnologiyasi asosida o‘qitish jamoat salomatligi texnikumi talabalariga bemorlar bilan ham sog‘liqni saqlash guruhlarida ham kuchli muloqot qilish ko‘nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi. Boshqalarning istiqbollari va ehtiyojlarini tushunishga e‘tibor qaratish orqali talabalar sog‘liqni saqlash muassasalarida samarali muloqot qilish qobiliyatini yaxshilashlari yordam berishni o‘rgatish mumkin.

7. O‘qtuvchi va o‘quvchi integratsiyasi: Dizayn fikrlash jarayonida ustoz va talabalarning fikr-mulohazalarini yig‘ishni o‘z ichiga oladi. Tibbiyot ta‘limida buni o‘quv jarayonini yaxshilash va barcha manfaatdor tomonlarning ehtiyojlarini qondirishni ta‘minlash uchun talabalar, o‘qituvchilar va hatto tibbiyot mutaxassislarining fikr-mulohazalari orqali qo‘llanilishi mumkin.

8. Bemorga yo‘naltirilgan yondashuvni targ‘ib qilish: Dizayn fikrlash tibbiyot amaliyoti uchun asosiy bo‘lgan muammolarni hal qilishda bemorga yo‘naltirilgan yondashuvni rag‘batlantiradi. Talabalarni o‘qish davomida bemorlarning ehtiyojlari va talabalarini hisobga olishga o‘rgatish orqali ular kelajakdagi tibbiyot hodimi sifatida yuqori sifatli, bemorga yo‘naltirilgan yordam ko‘rsatishga yaxshiroq tayyorlanishadi.

9. Tavakkal qilish va tajriba o‘tkazishni rag‘batlantirish: Dizayn fikrlash muammolarga innovatsion yechimlarni topish uchun tajriba va tavakkalchilik madaniyatini rivojlantiradi. Ushbu fikrlash tibbiyot talabalariga yangi yondashuvlarni sinab ko‘rish, ijodiy fikrlash va o‘zgaruvchan sog‘liqni saqlash sharoitlariga moslashishga ishonchni rivojlantirishga yordam beradi.

10. Texnologiyalar integratsiyasi: Dizayn fikrlash texnologiyasi ko‘pincha jamoat salomatligi texnikumi talabalari uchun o‘quv tajribasini yaxshilaydigan raqamli vositalar va platformalardan foydalanishni o‘z ichiga oladi. Dizayn fikrlash jarayoniga texnologiyani qo‘shish orqali o‘qituvchilar zamonaviy sog‘liqni saqlash amaliyotining haqiqatlarini aks ettiruvchi interaktiv va qiziqarli o‘quv tajribalarini yaratishlari mumkin.

11. Haqiqiy vazifalarga tayyorgarlik: Dizayn fikrlash talabalarga murakkab va dinamik sog‘liqni saqlash muhitida muhim bo‘lgan ko‘nikmalarni rivojlantirishga yordam beradi. Tibbiyot bo‘yicha muammolarni hal qilishda ijodiy, mehr-shafqatli va moslashuvchan yondashishga o‘rgatish orqali o‘qituvchilar ularni sog‘liqni saqlash hodimlari sifatida kelajakdagi talablarga yaxshiroq tayyorlashlari mumkin.

Umuman olganda, dizayn fikrlash texnologiyasini jamoat salomatligi texnikumi ta‘limiga integratsiyalash talabalarni bemorga yo‘naltirilgan fikrlashni rivojlantirishga yordam beradi, hamkorlik va innovatsiyalarni rag‘batlantiradi va ularning tanqidiy fikrlash va muammolarni hal qilish ko‘nikmalarini oshiradi.

Hozirgi davrda professional ta‘lim tizimini o‘qitishda yangi ilg‘or pedagogik texnologiyalarni, dizayn fikrlash texnologiyalarini amaliyotga keng joriy etish ta‘lim sifatini yanada yuksaltirishga xizmat qilishda o‘z tasdig‘ini topmoqda. Ammo ilg‘or pedagogik texnologiyalarni professional ta‘lim tizimi jarayoniga qo‘llash bilan bog‘liq bir qator muammolar ham uchrab turibdiki, ularni e‘tiborga olish va hal etish ta‘lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Bunday dolzarb muammolar sirasiga quyidagilarni kiritish mumkin:

1) Professional ta‘lim tizimida qo‘llash uchun mo‘ljallangan interfaol metodlar tasnifi va ularning mazmun-mohiyatini yoritib beruvchi o‘quv-uslubiy qo‘llanmalarining yetarli emasligi. Garchir respublikamizda pedagogik texnologiyaga doir qator o‘quv qo‘llanmalar yaratilgan bo‘lishiga qaramasdan, mazkur o‘quv qo‘llanmalarda Professional ta‘lim tizimi jarayonida qo‘llash mumkin bo‘lgan interfaol metodlar va ularni qo‘llashga doir metodik ko‘rsatmalar yetarlicha o‘z ifodasini topmagan. Mazkur holat professional ta‘lim tizimidagi o‘qituvchilarining interfaol metodlarni qo‘llashga doir ma‘lumotlardan to‘la xabardor bo‘lmasligiga olib kelmoqda. Professional ta‘lim muassasalaridagi ta‘lim jarayonini kuzatish o‘qituvchilar keng qo‘llaydigan interfaol metodlar juda kamchilikni tashkil etishini ko‘rsatadi.

2) O‘qituvchilar interfaol metodlarni qo‘llashda metodik qoidalarga to‘liq rioya etishlari lozim. Boshqacha aytganda, interfaol metodlar fanning o‘ziga xos xususiyati, mavzuning maqsad va vazifalari, talabalarning yosh xususiyatlari, mashg‘ulot shakli, auditoriyada maqbul shart-sharoitning mavjudligi kabi jihatlarni aniq hisobga olgan holda qo‘llash lozim.

3) Ta‘lim texnologiyalarini yaratish uchun o‘qituvchilar o‘quv maqsadlarini pedagogik vazifalarga aylantirish, uni kutiladigan natijaga mos holda aniqlash ko‘nikmasiga ega bo‘lishlari lozim.

4) Professional ta‘lim tizimi jarayoniga pedagogik texnologiyalarni tatbiq etish an‘anaviy o‘qitish tizimining muqobili sifatida xizmat qilishi lozim. Chunki barcha auditoriya mashg‘ulotlarida interfaol metodlarni qo‘llashga zaruriyat yo‘q. Eng asosiysi, texnologik yondashuv asosida dizayn fikrlash texnologiyalari asosida o‘quv mashg‘ulotida kutilgan natijaga erishilishi lozim. Mazkur jarayonda maqsadga erishishga imkon beruvchi istalgan maqbul metodlardan foydalanish mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar.

1. Ilmiy va innovatsion faoliyatni rivojlantirish moduli bo'yicha o'quv –uslubiy majmua Toshkent 2020
2. Ishmuhamedov R.J., M.Mirsolieva. O'quv jarayonida innovatsion ta'lim texnologiyalari. – T.: «Fan va texnologiya», 2014.
3. «Interaktivnoye obucheniye» O'quv-metodik qo'llanma 2021
4. Muslimov N.A va boshqalar. Innovatsion ta'lim texnologiyalari. O'quv-metodik qo'llanma. – T.: “Sano-standart”, 2015.